Original
Journal of Medical Council of Iran, Volume 41, Issue 4, 2024
https://doi.org/10.22034/41.4.6

Comparison of Personality Traits, Uncertainty Tolerance and Life Expectancy of People Satisfied and Dissatisfied with Corona Vaccine Injection

Abstract

Background: The purpose of the current research was to compare the personality traits, ambiguity tolerance and life expectancy of people satisfied and dissatisfied with the corona vaccine injection.

Method: The current research was of comparative causal type. The statistical population of the present study included all vaccinated people in Karaj city. Among the statistical population, and according to Cochran's formula, 306 people were selected using available sampling method. The data collection tools were Neo Personality Questionnaire, Snyder et al.'s Life Expectancy Questionnaire and McLean's Ambiguity Tolerance Questionnaire. Multivariate analysis of variance (MANOVA) was used for data analysis.

Results: The results showed that there is a significant difference between ambiguity tolerance, factorial thinking subscales of life expectancy and neuroticism and agreeableness personality traits in the satisfied and dissatisfied groups of corona vaccination.

Conclusion: According to the results, it can be concluded that psychological factors can be effective in the level of satisfaction with vaccination and paying attention to these factors in epidemics such as the corona epidemic can help health professionals to encourage people to inject vaccines.

Keywords: Covid-19, Personality traits, Ambiguity tolerance

Taraneh Dabiri[1], Alireza Kakavand[2]*, Somayeh Keshavarz[3]

[1] M.A Student in General Psychology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran
[2] Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran
[3] Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran

*** Corresponding Author**

Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran

Email: ar.kakavand@soc.ikiu.ac.ir

Received: Aug 04 2024
Accepted: Jan 01 2024

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

Copyright 2024, Journal of Medical Council of Iran.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial 4.0 International License.

مقـاله پژوهشی
Journal of Medical Council of Iran, Volume 41, Issue 4, 2024
https://doi.org/10.22034/41.4.6

مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، قدرت تحمل ابهام و امید به زندگی افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا

ترانه دبیری[1]، علیرضا کاکاوند[2]*، سمیه کشاورز[3]

[1] کارشناس ارشد روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران
[2] دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران
[3] استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

* نشانی نویسنده مسئول:
گروه روان‌شناسی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران
نشانی الکترونیک:
ar.kakavand@soc.ikiu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۱۳
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۱۱

چکیده

زمینه: هدف از انجام پژوهش حاضر، مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، قدرت تحمل ابهام و امید به زندگی افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا بود.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع علی مقایسه‌ای و جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل کلیه افراد واکسینه شده شهر کرج بودند که از میان آن‌ها با توجه به فرمول کوکران، تعداد ۳۰۶ نفر با استفاده از شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه شخصیت نئو، پرسشنامه امید به زندگی اسنایدر و همکاران و پرسشنامه قدرت تحمل ابهام مک لین بود و برای تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد بین قدرت تحمل ابهام، مؤلفه تفکر راهبردی امید به زندگی و ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجورخویی و موافق بودن در گروه راضی و ناراضی از واکسیناسیون کرونا تفاوت معناداری وجود دارد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج پژوهش حاضر، می‌توان نتیجه گرفت که عوامل روانشناختی افراد می‌تواند در میزان رضایت از تزریق واکسن اثرگذار باشد و توجه به این عوامل در اپیدمی‌هایی از جمله اپیدمی کرونا می‌تواند به متخصصین حوزه سلامت در ترغیب افراد برای تزریق واکسن راه‌گشا باشد.

واژگان کلیدی: کووید-۱۹، ویژگی‌های شخصیت، قدرت تحمل ابهام، امید به زندگی

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

مقدمه

شیوع ویروس همه‌گیری بیماری کووید-۱۹، همان رویدادی است که از آن به عنوان نقطه عطفی در تاریخ بشر یاد شده و انتظار میرود که از این پس به تبع آن در بسیاری از نوشته‌ها، مطالعات، سخنرانی‌ها و... جهان را به دو دوره جهان پیش از کرونا و جهان پساکرونا تقسیم نمایند. شیوع سریع و غیرقابل‌کنترل از ویژگی‌های بارز این پدیده است که آن را به یک بحران برای تمام جهان تبدیل نموده است و پس از تلاش و تجربه سیاست‌های مختلف برای مهار و کنترل آن، بسیاری از محققان و دانشمندان (به ویژه محققان حوزه سلامت) را به این باور رسانده است که جهان می‌بایست به‌تدریج، همزیستی با این ویروس را بیاموزد و در تجربه زندگی روزمره خود، جایی را برای آن لحاظ نمایند (۱). با گسترش سریع همه‌گیری، انتظار می‌رود ویروس کووید-۱۹، به دلیل احتمال انتقال آسان، عدم درمان و سطح بالاتری از مرگ و میر منجر به افزایش مشکلات روانی شود (۲).

بحث واکسیناسیون به یک موضوع بسیار مهم در دوران پاندمیک تبدیل شد و تصمیم نهایی فردی برای رفتن یا امتناع از واکسیناسیون شخصی ناشی از یک تعامل پیچیده و پویا از عوامل محیطی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و فردی، روانی و نگرشی است (۳). کاوش در این شرایط فردی برای درک کامل تردید و رضایت از واکسن مهم است که به نوبه خود به توسعه کمپینهای واکسیناسیون آگاهانه و هدفمند کمک می‌کند. یکی از ویژگی‌های فردی که در رضایت از واکسیناسیون تأثیر دارد صفات شخصیتی است. مدل پنج عاملی شخصیت، ارزیابی شناخته‌شده و معتبری از ویژگی‌ها و نگرش‌های شخصیتی افراد است و شخصیت فرد را در پنج بعد اساسی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری، وظیفه‌شناسی، روان رنجوری و گشودگی به تجربه تصور می‌کند. این بر اساس تحقیقاتی است که شخصیت را به عنوان یک سازمان سلسله مراتبی از ویژگی‌های شخصیتی در این پنج بعد تنظیم میکند و تحقیقات گسترده از جامعیت مدل پشتیبانی و از کاربرد آن در بین ناظران و فرهنگ‌ها پشتیبانی میکند (۴,۵).

برخی مطالعات نشان داده که ویژگی‌های شخصیتی منجر به افزایش آسیب‌پذیری فرد در طی شیوع بیماری همه‌گیر و در نتیجه تأثیر منفی بر سیستم ایمنی بدن می‌شود (۶). تفاوت‌های فردی در الگوهای کلی افکار، احساسات و رفتار (شخصیت) ممکن است بر چگونگی واکنش و رفتار افراد در مورد بیماری همه‌گیر کمک کند (۷)؛ لذا ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند میزان اضطراب ناشی از کرونا ویروس را پیش‌بینی کنند (۸,۹). ویژگی‌های شخصیتی به عنوان نظامی از درون سیستم‌های عاطفی، احساسی، شناختی و مفهومی فرد تعریف‌شده است که تعیین‌کننده واکنش‌های منحصربه‌فرد انسان به محیط است. نتایج مطالعات تونجر (۱۰)، جنیگو همکاران (۱۱)، عبدلله و همکاران (۱۲) لای و همکاران (۱۳) و اشوندن و همکاران (۱۴)، نشان داد که بین رضایت و تمایل به واکسیناسیون و صفات شخصیتی افراد رابطه وجود دارد.

یکی دیگر از عواملی که با رضایت از واکسیناسیون در ارتباط است تحمل ابهام است. ابهام در مورد همه‌گیری کرونا یک چالش بزرگ در مدیریت آن بوده است. این عدم قطعیت تظاهرات متعددی داشته است؛ ازجمله توصیه‌های متناقض و تغییر از سوی نهادهای بهداشت عمومی در مورد نحوه کنترل همه‌گیری، ناتوانی در پیش‌بینی مدت زمان ماندگاری همه‌گیری و بحث‌هایی در مورد اثربخشی یا ایمنی اقدامات درمانی و پیشگیری (۱۵).

شاید برجسته‌ترین نوع ابهام ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ و سایر تهدیدات بهداشتی جدید، عدم اطمینان علمی در مورد مسائل بیماری محور باشد. به‌عنوان‌مثال، پیش‌آگهی، علت، پیشگیری و درمان. اگرچه این ابهام‌های علمی منعکس‌کننده محدودیت‌های اساسی در دانش پزشکی موجود است، به‌ویژه برای مشکلات پویایی مانند کرونا؛ چنین ابهامی می‌تواند از نظر روانی بد باشد. تحقیقات گذشته نشان داده است که ادراک ابهام علمی و همچنین مواجهه تجربی با ابهام علمی در اطلاعات سلامت، با انواع پاسخ‌های منفی شناختی، عاطفی و رفتاری مرتبط است. پاسخ‌های شناختی منفی به ابهام علمی شامل بی‌اعتمادی به دانشمندان و توصیه‌های بهداشت عمومی است، پاسخی که پیامدهای مهمی برای کنترل همه‌گیری کرونا و به‌ویژه در زمینه واکسیناسیون دارد. بی‌اعتمادی به کارشناسان و توصیه‌های بهداشت عمومی احتمالاً به تردید واکسن کمک می‌کند و از پذیرش گسترده واکسیناسیون کرونا جلوگیری می‌کند که توسط آژانس‌های بهداشت عمومی در سراسر ایالات متحده و در سراسر جهان حمایت شده است. مطالعات گذشته مانند مطالعات کلاتی و همکاران (۱۶) و برن و همکاران (۱۷) نشان داد که عدم تحمل ابهام در افراد باعث عدم تمایل در دریافت واکسن می‌شود.

طبق گفته آهورسو و همکاران، یکی از ویژگی‌های منحصربه‌فرد عفونت‌های ویروسی همه‌گیر، ترس شدیدی است که آن‌ها می‌توانند در بسیاری از مردم ایجاد کنند (۱۸). بحران‌های جهانی (پاندمی‌ها) نیز از انواع غیرقابل‌پیش‌بینی مشکلات هستند. در همه‌گیری‌ها دلایل بسیاری برای تجربه‌ی فشارهای روانی وجود دارد مانند ترس و عدم قطعیت و ابهام، تغییر در درک بشر از خطر و زیان عامل بیماری‌زایی که نادیدنی، نامحسوس، قدرتمند، غریب و رازآلود است و یا علائم اختصاصی ندارد، با تأخیر در تشخیص همراه است و نیاز به جداسازی و قرنطینه را ایجاد می‌کند (۱۹). از جمله عللی که ما را دچار ناتوانی در تحمل ابهام می‌کند این فکر است که شرایط مبهم و غیرقطعی لزوماً به معنای رخ دادن اتفاقات ناگواراست درحالی‌که این

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

فکر با واقعیت همخوانی ندارد. یکی دیگر از علل نیز ممکن است این باشد که توانایی خودمان را برای مدیریت کردن اتفاقات ناگوار احتمالی دست‌کم می‌گیریم (۲۰). مطالعات اکارسو و همکاران (۲۱)، یانتو و همکاران (۲۲)، مورفی و همکاران (۲۳)، ماچیدا و همکاران (۲۴)، نشان داد که تمایل و رضایت از واکسیناسیون با امید به زندگی در ارتباط است. با توجه به مطالب ذکر شده و خلأ پژوهشی در این زمینه، پژوهشگر به دنبال پاسخگویی به این سؤال بود که آیا بین ویژگی‌های شخصیتی، قدرت تحمل ابهام و امید به زندگی در افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا تفاوت وجود دارد؟

روش کار

پژوهش حاضر از نوع پژوهش علی مقایسه‌ای بوده و جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل کلیه افراد واکسینه شده شهر کرج در سال ۱۴۰۱ بود. با توجه به آمار واکسیناسیون کشور و تفکیک استان‌ها در زمان انجام پژوهش، در استان البرز ۱۸۸۳۸۶۹ نفر واکسن کرونا را تزریق کرده بودند. از میان جامعه آماری فوق، با توجه به فرمول کوکران ($n = \frac{N t^2 pq}{N d^2 + t^2 pq}$)، رنمونه پژوهش برابر ۳۰۶ نفر در نظر گرفته شد. از میان نمونه پژوهش، ۱۵۳ نفر راضی از تزریق واکسن کرونا و ۱۵۳ نفر ناراضی از تزریق واکسن کرونا به عنوان نمونه در پژوهش شرکت کردند (در فرآیند نمونه گیری ۱۴ پرسشنامه که به طور ناقص تکمیل شده بودند از پژوهش حذف شدند) و در نهایت داده های ۳۰۶ نفر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نمونه‌گیری به صورت در دسترس و در یک پیمایش اینترنتی و به وسیله پرسلاین انجام گرفت. معیارهای ورود به پژوهش شامل رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، داشتن سن بالای ۱۸ سال و حداقل تزریق دو دوز واکسن و معیار خروج از پژوهش نیزعدم پاسخگویی کامل به سوالات پرسشنامه‌ها بود. داده‌های پژوهش به وسیله آزمون تحلیل واریانس چند متغیری (MANOVA) تحلیل شد.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه شخصیت نئو

پرسشنامه شخصیتی نئو در سال ۱۹۸۵ توسط کاستا و مک کری تهیه شده است (۲۵). این پرسشنامه پنج عاملی شخصیت پنج خصوصیت در هر عامل را اندازه می‌گیرد و به این ترتیب ارزیابی جامعی از شخصیت فرد ارائه می‌دهد. این پرسشنامه، مناسب افرادی است که ۱۷ سال یا بیشتر دارند. این مقیاس در ایران توسط گروسی (۱۳۸۰) ترجمه، هنجاریابی و اجرا شده است. فرم ۶۰ سؤالی آن که در این پژوهش از آن استفاده شده است، در صورتی به کار می‌رود که مدت زمان اجرای پژوهش محدود و اطلاعات کلی از شخصیت کافی باشد. سؤالات این مقیاس در یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم توسط فرد پاسخ داده می‌شوند. برای هر عامل ۱۲ سؤال اختصاص یافته است که نمره‌های صفر تا چهار به آن تعلق می‌گیرد و دامنه نمره‌ها از صفر تا ۴۸ است. در خصوص اعتبار NEO-FFI نتایج چندین مطالعه حاکی از آن است که زیر مقیاس‌های این الگوی ۵ عاملی، همسانی درونی خوبی دارند. به‌عنوان‌مثال کاستا و مک کری (۱۹۹۲) ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۶۸ (برای موافق بودن) تا ۰/۸۶ (برای روان رنجور خویی) را گزارش کردند. در ایران نیز حق‌شناس (۱۳۸۷) بر روی نمونه ۵۰۲ نفری جمعیت شیراز ضرایب آلفای کرونباخ این مقیاس را برابر C=۰/۸۳، A=۰/۷۱، O=۰/۵۷، E=۰/۷۱، N=۰/۸۱ محاسبه نموده است. ثبات درونی نمره کل این آزمون بر اساس نمونه پژوهشی حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ محاسبه شد.

پرسشنامه امید به زندگی

سنجش امید توسط اسنایدر و همکاران در سال ۱۹۹۱ برای سنجش امید کلی افراد بالای ۱۵ سال ساخته شد. این مقیاس دارای ۱۲ عبارت است که ۸ عبارت آن مورد استفاده قرار می‌گیرد و ۴ آیتم آن دروغ‌سنج است و در نمره‌گذاری محاسبه نمی‌شوند و به صورت خودسنجی اجرا می‌شود. این پرسشنامه به بررسی میزان امید به زندگی افراد در دو مؤلفه تفکر عاملی و تفکر راهبردی پرداخته است. سؤالات مربوط به تفکر عاملی با سؤالات ۱۲، ۱۰، ۹، ۲ و سؤالات مربوط به تفکر راهبردی با سؤالات ۸، ۶، ۴، ۱ اندازه‌گیری می‌شود (۲۶) و همچنین سؤالات ۱۱، ۷، ۵، ۳ به عنوان سؤالات انحرافی در نظر گرفته شده است. شیوه نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۱ تا ۵ است. برای کاملاً مخالفم امتیاز ۱، مخالفم امتیاز ۲، نظری ندارم امتیاز ۳، موافقم امتیاز ۴ و کاملاً موافقم امتیاز ۵ تعلق می‌گیرد. همچنین سؤالات ۳، ۷ و ۱۱ معکوس نمره گذاری می‌شود. امتیازات بالاتر، نشان‌دهنده امید به زندگی بیشتر در فرد پاسخ‌دهنده خواهد بود و برعکس. اسنایدر و همکاران (۲۷) اعتبار این مقیاس را از طریق بازآزمایی بعد از ۳ هفته ۰/۸۵ برآورد نمودند. در جمعیت دانشجویی ایران اعتبار آن از طریق آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۲ برآورد شد. ثبات درونی نمره کل این آزمون بر اساس نمونه پژوهشی حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ محاسبه شد.

پرسشنامه قدرت تحمل ابهام

پرسشنامه تحمل ابهام توسط مک لین در سال ۱۹۹۳ به منظور ارزیابی تحمل ابهام ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۱۳ آیتم است که با عنوان پرسشنامه تحمل ابهام نوع دوم شناخته می‌شود. این مقیاس بر روی طیف لیکرت پنج گزینه‌ای از دامنه ۱ (بسیار مخالفم) تا ۵ (بسیار موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. بر اساس پرسشنامه تحمل ابهام مک لین افرادی که نمره تحمل ابهام آن‌ها از ۴۵

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

جدول ۱. اطلاعات مربوط به میانگین و انحراف معیار متغیرها دو گروه افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا

متغیر		گروه راضی از تزریق واکسن				گروه ناراضی از تزریق واکسن			
		میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
تحمل ابهام	نمره کل	۳۸/۹۵	۸/۰۲	۰/۵۶	-۰/۸۴	۳۶/۶۰	۷/۹۸	۰/۴۴	-۰/۱۲
عوامل شخصیتی	روان رنجورخویی	۲۱/۸۶	۴/۸۶	-۰/۳۳	-۰/۷۹	۲۳/۱۷	۵/۶۴	-۰/۰۵	-۱/۱۲
	برون گرایی	۲۸/۴۳	۴/۷۲	۰/۲۰	-۰/۰۹	۲۸/۱۷	۴/۴۹	۰/۱۶	-۰/۹۳
	گشودگی به تجربه	۲۴/۶۰	۳/۹۳	۰/۸۵	۰/۶۳	۲۴/۹۲	۳/۹۸	۰/۴۸	-۰/۵۷
	موافق بودن	۲۸/۲۵	۴/۹۵	۰/۰۶	۰/۱۹	۲۶/۱۶	۴/۸۶	-۰/۳۴	۰/۹۹
	با وجدان بودن	۲۹/۰۷	۳/۵۲	-۰/۲۸	-۰/۴۹	۲۸/۹۰	۳/۴۲	-۰/۹۳	۱/۱۶
امید به زندگی	تفکر عاملی	۱۵/۶۳	۲/۶۵	-۱/۰۸	۰/۶۷	۱۵/۲۹	۳/۰۶	-۰/۱۸	۰/۳۴
	تفکر راهبردی	۱۵/۸۸	۲/۴۴	۰/۵۵	-۰/۸۰	۱۴/۱۹	۳/۲۵	-۰/۳۲	-۰/۷۷

بالاتر باشد دارای سطح مناسبی از تحمل ابهام هستند. مک کالن[1] با استفاده از روش آلفای کرونباخ ضریب پایایی پرسشنامه را ۰/۸۲ گزارش کرده است (۲۸). در پژوهش خود روایی پرسشنامه تحمل ابهام نوع ۲ را از طریق روایی سازه ۰/۴۸ و ضریب پایایی آن را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش دادند. ثبات درونی نمره کل این آزمون بر اساس نمونه پژوهشی حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ محاسبه شد.

یافته‌ها

میانگین سنی گروه راضی از تزریق واکسن ۳۲/۸۲±۱۰/۰۱ و میانگین سنی گروه ناراضی از تزریق واکسن ۳۳/۹۸±۱۰/۴۶ بود.

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در دو گروه به تفکیک ارائه شده است. براساس داده‌های جدول (۱) میانگین تحمل ابهام و مولفه‌های موافق بودن و تفکر راهبردی در گروه راضی از تزریق واکسن بیشتر از گروه ناراضی از تزریق واکسن است؛ درحالی که میانگین روان‌رنجورخویی گروه ناراضی از تزریق واکسن از گروه راضی از تزریق واکسن بیشتر است. همچنین طبق نتایج جدول ۱، با توجه به اینکه مقادیر چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش هیچکدام از ۲± عبور نکرده است می توان گفت داده های پژوهش نرمال هستند.

به منظور تحلیل دقیق‌تر تفاوت مؤلفه‌های عوامل شخصیتی و امید به زندگی بین افراد راضی و ناراضی از واکسن کرونا از آزمون تحلیل واریانس چند متغیری (MANOVA) استفاده شد. قبل از اجرای تحلیل واریانس چند متغیری، برای رعایت مفروضه‌های آن، از آزمون ام باکس و لوین استفاده گردید. نتایج آزمون ام باکس نشان داد که ماتریس‌های کوواریانس متغیر وابسته برای سطح متغیر مستقل برابر نیستند، بنابراین مفروضه همسانی ماتریس کوواریانس‌ها به عنوان یکی از مفروضه‌های آزمون تحلیل واریانس چند متغیری برقرار نیست. نتایج حاصل از آزمون لوین در جدول زیر ارئه شده است.

طبق نتایج جدول فوق، آزمون لوین نشان داد که مفروضه همگنی واریانس‌ها برقرار است. با توجه به برقراری مفروضه‌های آزمون تحلیل واریانس، از این آزمون استفاده شد که نتایج حاصل از آن در جدول ۴-۴ ارائه شده است.

بر اساس جدول (۴) در روان رنجورخویی و موافق بودن بین دو گروه افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا تفاوت معناداری وجود دارد ($p<۰/۰۵$)؛ اما در برون گرایی، گشودگی به تجربه و با وجدان بودن بین دو گروه تفاوتی وجود ندارد. بررسی اولیه میانگین‌های حاکی از این است که نمرات روان رنجور خویی در گروه ناراضی از تزریق واکسن کرونا و موافق بودن در گروه راضی از تزریق واکسن کرونا بیشتر است. همچنین در خرده مقیاس تفکر راهبردی بین دو گروه افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا تفاوت معناداری وجود دارد ($p<۰/۰۵$)؛ اما در تفکر عاملی بین دو گروه تفاوتی وجود ندارد. بررسی اولیه میانگین‌های حاکی از این است که نمرات خرده مقیاس تفکر راهبردی در گروه راضی از تزریق واکسن کرونا بیشتر است.

جهت مقایسه تحمل ابهام در دو گروه مورد مطالعه از آزمون تی مستقل استفاده شد که نتایج حاصل از آن در جدول زیر ارائه شده است.

با توجه به نتایج جدول (۵)، در قدرت تحمل ابهام بین دو گروه افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا تفاوت معناداری وجود دارد ($p<۰/۰۵$) و بررسی اولیه میانگین نمرات تحمل ابهام حاکی از این است که نمرات قدرت تحمل ابهام در گروه راضی از واکسیناسیون کرونا بیشتر است. بنابراین می‌توان عنوان نمود که تحمل ابهام در

۱. McLain

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

جدول ۲. آزمون لوین برای بررسی همگنی واریانسها

متغیر		F	df1	df2	معناداری
ویژگیهای شخصیتی	روان رنجورخویی	۱/۰۵	۱	۳۰۴	۰/۲۸
	برون گرایی	۰/۹۳	۱	۳۰۴	۰/۳۳
	گشودگی به تجربه	۰/۱۸	۱	۳۰۴	۰/۶۷
	موافق بودن	۰/۳۳	۱	۳۰۴	۰/۵۶
	با وجدان بودن	۰/۰۴	۱	۳۰۴	۰/۸۵
مؤلفه‌های امید به زندگی	تفکر عاملی	۱/۳۸	۱	۳۰۴	۰/۲۱
	تفکر راهبردی	۰/۴۱	۱	۳۰۴	۰/۵۴

جدول (۳). نتایج تحلیل واریانس چند متغیری برای مقایسه ویژگی‌های شخصیتی بین دو گروه افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا

	آزمون	ارزش آماری	درجه آزادی اثر	درجه آزادی خطا	F	سطح معناداری
ویژگیهای شخصیتی	اثر پیلایی	۰/۱۱۵	۵	۲۹۸	۸/۲۲	۰/۰۰۲
	لامبدای ویلکز	۰/۷۸۲	۵	۲۹۸	۸/۲۲	۰/۰۰۲
مؤلفه‌های امید به زندگی	اثر پیلایی	۰/۰۳۰	۲	۳۰۳	۳/۵۱	۰/۰۰۹
	لامبدای ویلکز	۰/۹۸۰	۲	۳۰۳	۳/۵۱	۰/۰۰۹

جدول (۴). تحلیل واریانس یک راهه برای متغیرها بین دو گروه افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا

	متغیر	مجموع مجذورات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
ویژگی‌های شخصیتی	روان رنجورخویی	۱۲۰/۵۷۷	۱	۱۲۰/۵۷۷	۴/۵۵۰	۰/۰۳۴
	برون گرایی	۴/۵۳۲	۱	۴/۵۳۲	۰/۲۱۰	۰/۶۴۷
	گشودگی به تجربه	۷/۰۷۳	۱	۷/۰۷۳	۰/۴۵۳	۰/۵۰۱
	موافق بودن	۳۰۳/۹۹۴	۱	۳۰۳/۹۹۴	۱۲/۶۸۹	۰/۰۰۱
	با وجدان بودن	۱/۸۷۱	۱	۱/۸۷۱	۰/۱۵۴	۰/۶۹۵
مؤلفه‌های امید به زندگی	تفکر عاملی	۷/۸۹۴	۱	۷/۸۹۴	۱/۰۰۴	۰/۳۱۷
	تفکر راهبردی	۳۲/۶۸۸	۱	۳۲/۶۸۸	۴/۳۱۱	۰/۰۳۹

افراد راضی از تزریق واکسن کرونا نسبتاً بیشتر از گروه ناراضی است.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، قدرت تحمل ابهام و امید به زندگی در افراد راضی و ناراضی از تزریق واکسن کرونا بود که در این راستا نتایج تحلیل آماری نشان داد بین ویژگی شخصیتی روان رنجوریی و موافق بودن، تحمل ابهام و امید به زندگی در بین افراد راضی و ناراضی از واکسن کرونا تفاوت معنی‌داری وجود دارد. بدین‌صورت که صفت شخصیتی روان رنجوریی در گروه افراد ناراضی بیشتر از گروه راضی است و برعکس، صفت شخصیتی موافق بودن در گروه راضی از تزریق واکسن بالاتر است و همچنین تحمل ابهام و امید به زندگی در گروه راضی در مقایسه با گروه ناراضی بیشتر است که این نتیجه با پژوهش‌های انجام‌شده توسط یانتو و همکاران (۲۲)، مورفی و همکاران (۲۳)، ماچیدا و همکاران (۲۴) همسو بود. این نتایج را می‌توان تا حدی با ماهیت همه‌گیری ویروس کرونا توضیح داد. این بیماری همه‌گیر در تأثیر خود بی‌سابقه بوده و با ترس ناشی از گسترش سریع آن و جنبه‌های ناشناخته عفونت همراه بوده است (۱۰). با پیشرفت‌های

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

جدول (۵). نتایج آزمون تی مستقل جهت مقایسه تحمل ابهام افراد راضی و ناراضی از واکسیناسیون کرونا

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معناداری
تحمل ابهام	افراد راضی از واکسیناسیون	۳۸/۹۵	۸/۰۲	۳/۴۸	۳۰۴	۰/۰۰۱
	افراد ناراضی از واکسیناسیون	۳۶/۶۰	۷/۹۸			

فنّاورانه، سرعت توسعه واکسن نیز بسیار بی‌سابقه بوده است (۲۹) که باورهای توطئه و عدم اطمینان به واکسن را در بین افراد تقویت کرده است (۱۱). در مطالعات عبدلله و همکاران (۱۲) نشان داده شد است که نگرانی‌های مربوط به ایمنی واکسن و تأثیر طولانی‌مدت آن به طور گسترده‌ای توسط شرکت‌کنندگان گزارش شده است که صفات شخصیتی در بروز این نگرانی‌ها بسیار نقش داشتند. بدین صورت که افرادی که بالاترین نمرات روان رنجوری را داشتند، مطمئن نبودند که واکسن کرونا را بپذیرند یا رد کنند و نسبت به آن نارضایتی بیشتری را گزارش کردند. نمرات روان رنجوری بالا با عدم اعتماد به نفس مرتبط است. این ممکن است در افرادی منعکس شود که نمی‌توانند به ترس از خود عفونت یا باورهای منفی در مورد واکسن و ترس از اثرات نامطلوب طولانی‌مدت غلبه کنند و آن‌ها را حل کنند (۵). یکی دیگر از مکانیسم‌هایی که می‌تواند زمینه‌ساز رابطه بین رضایت از واکسیناسیون و شخصیت باشد انتخاب منابع اطلاعاتی مرتبط با بیماری است. افراد روان رنجورخو بیشتر در معرض شایعات نادرست قرار می‌گیرند درحالی‌که می‌توان از باورهای توطئه به‌عنوان عامل مهمی که مانع از قصد واکسیناسیون می‌شود نام برده شود؛ بنابراین این افراد تحت تأثیر شایعات صفحات مجازی بیشتر قرار می‌گیرند و درصد رضایت از واکسن در آن‌ها پایین‌تر از افراد دیگر است (۱۳). در مورد افرادی که ویژگی شخصیتی موافق بودن را دارا هستند و نسبت به دریافت واکسن کرونا رضایت بیشتری را نشان می‌دهند، می‌توان بیان کرد که یکی از ویژگی این افراد اطاعت از قوانین و اصول جامعه است و این افراد به قوانین جامعه ناشی از واکسینه شدن همگانی پایبند هستند؛ بنابراین رضایت از تزریق واکسن در این گروه از افراد بالاتر است (۱۴).

یکی دیگر از تفاوت‌های فردی توانایی تحمل موقعیت‌های مبهم است (به عنوان مثال، موقعیت‌هایی که نمی‌توان آن‌ها را به‌دلیل فقدان نشانه‌های کافی توسط فرد به‌اندازه کافی ساختار یا طبقه‌بندی کرد) که ممکن است بر نحوه درک، تجربه و تفسیر افراد از رویدادها تأثیر بگذارد. به‌طور خاص در موقعیت‌های نامشخص و بدون ساختار، افرادی که تحمل ابهام پایینی دارند، آن را منبع ناراحتی و تهدید می‌دانند که اغلب با تجربه عدم کنترل درک شده بر موقعیت همراه است. موقعیت واکیسناسیون کرونا یک موقعیت مبهم برای افرادی است که تحمل ابهام پایینی دارند و درنتیجه، این افراد اضطراب و پریشانی بالایی را تجربه کرده و احساس نارضایتی و عدم تمایل به دریافت واکسن را نشان می‌دهند (۱۶). نویسندگانی مانند دوگاس و همکارانش، گزارش کردند که عدم تحمل ابهام می‌تواند اثرات مضری بر توانایی‌های حل مسئله داشته باشد که در نهایت می‌تواند منجر به عدم اقدام و اجتناب از موقعیت‌هایی شود که مبهم تلقی می‌شوند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که عدم تحمل ابهام استراتژی‌های تصمیم‌گیری را تحت عدم قطعیت تعدیل می‌کند، بنابراین فرد در شرایط واکسیناسیون دچار ابهام می‌گردد و تحت تأثیر اخبار غیرمعتبر قرار می‌گیرد و عدم تمایل به واکسیناسیون و عدم رضایت را نشان می‌دهد (۱۷). همچنین این پژوهش نشان داد که مولفه تفکر عاملی امید به زندگی در دو گروه افراد راضی و ناراضی از واکسیناسیون تفاوتی نداشت اما تفکر راهبردی در افراد راضی از واکسیناسیون بیشتر از گروه دیگر بود. این نتایج همسو با نتایج پژوهش‌های اکارسو و همکاران (۲۱) یانتو و همکاران (۲۲) و مورفی و همکاران (۲۳) است. مهم‌ترین دلیل تمایل به واکسیناسیون این است که فرد این تفکر را داشته باشد که واکسیناسیون نه تنها برای خودش یا فرزندانش بلکه برای حفظ سلامت اطرافیان یا فرزندانشان نیز مهم است. این نشان می‌دهد که مردم آگاه هستند که واکسن‌ها نه‌تنها محافظت فردی بلکه محافظت اجتماعی را نیز فراهم می‌کنند. این تفکرات سبب می‌گردد که فرد نسبت به انجام واکسیناسیون رضایت بیشتری نسبت به افرادی که این نوع تفکر را ندارند داشته باشند (۲۱). تفکر راهبردی به معنی توانایی درک شده فرد در تولید راه های عملی برای رسیدن اهداف است. افراد امیدوار واقعاً قادر به خلق راه‌های گوناگون هستند. یکی از ضروریات تفکرامیدوارانه، راه‌های رسیدن به اهداف مطلوب است. هدف مغز این است که توالی علیّت را پیدا کند. تفکر راهبردی توانایی فرد را برای تولید راه‌های احتمالی رسیدن به هدف مورد استفاده قرار می‌دهد. در دوران پاندمی کرونا، بزرگترین امید افراد به پیدا شدن راهی برای پایان دادن به آن بود و یکی از محتمل‌ترین راه‌ها برای توقف این پاندمی، واکسیناسیون محسوب می‌شد. در این دوره افرادی که تفکر راهبردی بالاتری داشتند خود را برای مقابله و توقف این بیماری از طریق تزریق واکسن تواناتر می‌دیدند. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که جامعه آماری حاضر فقط شامل ساکنین شهر کرج بود، بنابراین در تعمیم

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

نتایج به کل جامعه باید احتیاط کرد. در این پژوهش نیز متغیرهای مداخله‌گر از قبیل فرایندهای ذهنی و درونی نیز سبب تأثیر نحوه پاسخ‌گویی شرکت‌کنندگان به پرسشنامه شده است و همچنین خصوصیات شخصیتی، هوش و وضع مالی گروه نمونه در نظر گرفته نشده است. از جمله محدودیت‌های دیگر پژوهش حاضر استفاده از طرح همبستگی بود که به داده‌های جمع‌آوری شده در مقطعی از زمان بستگی داشت و مانع دستیابی به تفسیرهای علیتی دقیق شد. در پایان پیشنهاد می‌شود جهت تعمیم‌پذیری بیشتر نتایج علاوه بر استفاده از روش‌های دیگر نمونه‌گیری، مطالعاتی در نمونه‌هایی با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دیگر انجام شود.

ملاحظات اخلاقی:

رعایت اخلاق پژوهش

پژوهش حاضر مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین است. این مطالعه تحت موازین اخلاقی انجام شده است.

حمایت مالی

مطالعه حاضر توسط سازمان یا فردی حمایت مالی نشده است.

سهم نویسندگان

مقاله حاضر برگرفته از رساله کارشناسی ارشد نویسنده یکم است و نویسنده دوم نقش استاد راهنما و نویسنده سوم نقش استاد مشاور را به عهده داشتند.

تضاد منافع

این پژوهش به طور مستقیم یا غیرمستقیم با منافع شخص یا سازمانی تعارض ندارد.

تشکر و قدردانی

از همه شرکت‌کنندگانی که در نگارش مقاله حاضر یاری رساندند، قدردانی می‌شود.

منابع

1 Esmaeili, M. R., Seidzadeh, H. The Survey of Job Satisfaction Eeffect on Performance with Mediating Role of Organizational Loyalty. Management Studies in Development and Evolution, 2017; 25(83): 51-68.

2. Duan, L., & Zhu, G. (2020). Psychological interventions for people affected by the COVID-19 epidemic. The lancet Psychiatry, 7(4), 300–302.

3. Larson, H. J., Clarke, R. M., Jarrett, C., Eckersberger, E., Levine, Z., Schulz, W. S., & Paterson, P. (2018). Measuring trust in vaccination: A systematic review. Human vaccines & immunotherapeutics, 14(7), 1599-1609.

4. Carvalho, L. D. F., Pianowski, G., & Gonçalves, A. P. (2020). Personality differences and COVID-19: are extroversion and conscientiousness personality traits associated with engagement with containment measures?. Trends in psychiatry and psychotherapy, 42, 179-184.

5. Schaefer, P. S., Williams, C. C., Goodie, A. S., & Campbell, W. K. (2004). Overconfidence and the big five. Journal of research in Personality, 38(5), 473-480.

6. Kotov, R., Gamez, W., Schmidt, F., & Watson, D. (2010). Linking "big" personality traits to anxiety, depressive, and substance use disorders: A meta-analysis. Psychological Bulletin, 136(5), 768–821.

7. Aschwanden, D., Strickhouser, J. E., Sesker, A. A., Lee, J. H., Luchetti, M., Stephan, Y., Sutin, A. R., & Terracciano, A. (2020). Psychological and Behavioural Responses to Coronavirus Disease 2019: The Role of Personality. European journal of personality, 10.1002/per.2281. Advance online publication.

8. Mohammad Zamani Z, Hematyar I, Sharifzadeh M, Haj Abutalebi N (1400). Investigating the relationship between endurance, hexaco personality traits and psychological distress with anxiety caused by corona disease in residents of Tehran. New developments in behavioral sciences. 6 (54), 324-307.

9. Garbe, L., Rau, R., & Toppe, T. (2020). Influence of perceived threat of Covid-19 and HEXACO personality traits on toilet paper stockpiling. Plos one, 15(6), 1-10. in a large online sample. Journal of personality, 87(6), 1103-1118.

10. Tuncer, F. F. (2020). The spread of fear in the globalizing world: The case of COVID-19. Journal of Public Affairs, 20(4), e2162.

11. Jennings, W., Stoker, G., Bunting, H., Valgarðsson, V. O., Gaskell, J., Devine, D., ... & Mills, M. C. (2021). Lack of trust, conspiracy beliefs, and social media use predict COVID-19 vaccine hesitancy. Vaccines, 9(6), 593.

12. Alabdulla, M., Reagu, S. M., AlKhal, A., Elzain, M., & Jones, R. M. (2021). COVID-19 vaccine hesitancy and attitudes in Qatar: A national crosssectional survey of a migrant majority population. Influenza and other respiratory viruses, 15(3), 361-370.

13. Lai, K., Xiong, X., Jiang, X., Sun, M., & He, L. (2020). Who falls for rumor? Influence of personality traits on false rumor belief. Personality and Individual Differences, 152, 109520.

14. Aschwanden, D., Strickhouser, J. E., Sesker, A. A., Lee, J. H., Luchetti, M., Stephan, Y., ... & Terracciano, A. (2021). Psychological and behavioural responses to coronavirus disease 2019: The role of personality. European journal of personality, 35(1), 51-66.

15. Nagler, R. H., Vogel, R. I., Gollust, S. E., Rothman, A. J., Fowler, E. F., & Yzer, M. C. (2020). Public perceptions of conflicting information surrounding COVID-19: Results from a nationally representative survey of U.S adults. PLOS ONE, 15(10), e0240776

16. Colautti, L., Cancer, A., Magenes, S., Antonietti, A., & Iannello, P. (2022). Risk-perception change associated with COVID-19 vaccine's side effects: the role of individual differences. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(3), 1189.

17. Brun, C., Akinyemi, A., Houtin, L., Zerhouni, O., Monvoisin, R., & Pinsault, N. (2022). Intolerance of Uncertainty and Attitudes towards Vaccination Impact Vaccinal Decision While Perceived Uncertainty Does Not. Vaccines, 10(10), 1742.

18. Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., &

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]

Pakpour, A. H. (2022). The Fear of COVID-19 Scale: Development and Initial Validation. International journal of mental health and addiction, 20(3), 1537–1545.

19. Jan Feda M, Khodabakhsh Pirkalani R, Ranjbar A, Siddique S. Investigating the mediating role of obsession and ambiguity intolerance in predicting corona anxiety based on people's metacognitive beliefs in the spread of the covid-19 virus. New Psychological Research Quarterly, 1401; 17(65): 31-41.

20. Vazirian Vares S, Sharifi A, Chenari A (2019). Presenting a structural model of attachment to school based on metacognitive beliefs, tolerance of ambiguity, emotional health of the family and attitude towards using virtual networks in the conditions of the corona virus pandemic. Islamic lifestyle with a focus on health. 4 (2), 89-100.

21. Akarsu, B., Canbay Özdemir, D., Ayhan Baser, D., Aksoy, H., Fidancı, İ., & Cankurtaran, M. (2021). While studies on COVID-19 vaccine is ongoing, the public's thoughts and attitudes to the future COVID-19 vaccine. International journal of clinical practice, 75(4), e13891.

22. Yanto, T. A., Octavius, G. S., Heriyanto, R. S., Ienawi, C., Nisa, H., & Pasai, H. E. (2021). Psychological factors affecting COVID-19 vaccine acceptance in Indonesia. The Egyptian Journal of Neurology, Psychiatry and Neurosurgery, 57, 1-8.

23. Murphy, J., Vallières, F., Bentall, R. P., Shevlin, M., McBride, O., Hartman, T. K., ... & Hyland, P. (2021). Psychological characteristics associated with COVID-19 vaccine hesitancy and resistance in Ireland and the United Kingdom. Nature communications, 12(1), 29.

24. Machida, M., Nakamura, I., Kojima, T., Saito, R., Nakaya, T., Hanibuchi, T., ... & Inoue, S. (2021). Acceptance of a COVID-19 Vaccine in Japan during the COVID-19 Pandemic. Vaccines, 9(3), 210.

25. Costa PT, McCrae RR. The revised neo personality inventory (neo-pi-r). The SAGE handbook of personality theory and assessment. 2008 Jun 24;2(2):179-98.

26. Chang, E. C., & Desimon, SH. L. (2001). The influence of hope on appraisals, coping, and dysphoria: a test of hope theory. Journal of social and clinical psychology, 20(2): 117-129.

27. Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., Yoshinobu, L., Gibb, J., Langelle, C., & Harney, P. (1991). The will and the ways: development and validation of an individual-differences measure of hope. Journal personality social psychology, 60(4): 570-585.

28.Fezi A, Mahbobi T, Zare H, Mostafaei A. [The relationship among cognitive intelligence and tolerance for ambiguity whit critical job of Payam-e-Noor University students]. Journal of Behavioral science researches 2012; 10(4): 276-84. [persian]

29. International Vaccine Institute. COVID-19 Vaccine Being Developed at Unprecedented Speed. Available online: ttps://www.ivi.int/covid-19-vaccine-being-developed-at-unprecedented-speed/ (accessed on 16 October 2022).

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22034/41.4.6]